
Kvalitativ forskning om trøtthet

BOKOVERSIKT

Forfatterne gir selv følgende beskrivelse av boken og dens målgruppe: ”Ved å forsøke å gi stemme til og tegne noen bilder av virkeligheten håper vi å kunne innby leseren til refleksjon over egen situasjon.” De bruker en form for empiristisk tilnærming hvor det meste av bokens sidetall er fylt opp av et utvalg utskrifter fra gjennomførte intervjuer, oppsummering av spørreskjemaer og annet materiale fra et omfattende sosiologisk forskningsprosjekt med støtte fra Norges forskningsråd og NHO. Bokens målgruppe er vel så mye de berørte, moderne mennesker som helsepersonale som møter de trøtte i en kurativ sammenheng eller som rådgivere for forebyggende tiltak.

Det er ikke illustrasjoner utenom ett søylediagram i hele boken, og en nokså trøttende utforming med lange avsnitt vanskeliggjør våken lesing. Det er synd, for temaet er spennende og berører de fleste av oss både personlig og profesjonelt. Alle som ikke synes de tidligere har hatt tid til å sette seg inn i beskrivelser av trøttheten og teorier for å forklare likheter og forskjeller mellom yrker, kjønn og generasjoner, bør kanskje sette av romjulen til å gjøre det med denne boken. Ikke minst får man med en god litteraturliste for videre fordypning.

Anmelderen klarer ikke å fremvise noen udelt begeistring for boken betraktet som faglitteratur. Jeg må villig bekjenne at jeg er trøtt av å høre om trøtte og overarbeidede lærere, og sovnet gjentatte ganger under gjennomlesing av den første tredjedel av boken med sitater og fortolkninger fra denne hardt prøvede yrkesgruppen. Jeg ble brutalt minnet om tesen fra overlegen i kirurgi under turnustjenesten: ”Lærer er ikke et yrke, men en diagnose.”

Selv om ikke dette er stedet for å starte polemikk, blir det en tung start når den klassiske konflikten mellom kvalitative og kvantitative metoder blir ”avgjort” med forfatternes fasit: ”Når de vi intervjuer, gir et helt annet bilde av seg selv enn de har gitt uttrykk for i skjemaet, så sier det noe om hvor vanskelig det er å fange temaer som disse med en kvantitativ tilnærming.” Tenk hvis det var omvendt?

Det meste av mine negative kommentarer er nevnt når jeg også tar med at det var faktafeil om hva aktiv sykmelding er, diskutabelt utsagn om at bedriftsleger ikke vet om plager hos de ingeniører som opplever trøtthet som problematisk fordi ingeniører bare går til legen når det er helt nødvendig, og at jeg har moralske vansker med å svelge den ene ”småbryterens” råd for å overleve i lærerjobben. Han pleier å

”sykmelde seg” en uke i året og drar til fjells for enten å gå på ski eller bare nyte naturen. Da blir ikke boken så matnyttig i en travel hverdag som bedriftslege som man kunne ønske.

Ørn TerjeFoss

Alna HMS-senter AL

Oslo

Publisert: 10. desember 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.